

УДК 611(092)(477.85)

Т.М. Бойчук, Т.В. Хмара, О.М. Слободян

ВДНЗ України “Буковинський державний медичний університет”, м. Чернівці

ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ ПРОНЯЄВ – ОБРАЗ СПРАВЖНЬОЇ ЛЮДИНИ, ГІДНОЇ НАСЛІДУВАННЯ В УСЬОМУ

Професор Володимир Іванович Проняєв (1941-1997)

24 березня 2016 року доктору медичних наук, професору Володимиру Івановичу Проняєву виповнилося б 75 років від дня народження. Він прожив не довге, але насичене подіями життя. Народився В.І. Проняєв у м. Червоноармійськ Донецької області. Тяготи, що випали на долю його покоління, незрівняні з тим, що зазнали всі наступні. У 1969 році В.І. Проняєв закінчив з відзнакою Чернівецький державний медичний інститут, де і працював асистентом, а з 1986 року – доцентом кафедри анатомії людини. У 1973 році В.І. Проняєв захистив кандидатську дисертацію “Розвиток та вікові особливості артерій нирки людини”, в 1986-му – докторську дисертацію на тему: “Морфологічне становлення концентраційного

апарату нирки в онтогенезі людини та деяких хребетних тварин”. Вчене звання доцента присвоєне у 1986 році, а в 1989 році – вчене звання професора. Очоливши відновлену в 1994 році кафедру топографічної анатомії та оперативної хірургії, В.І. Проняєв провів велику організаторську роботу щодо зміцнення матеріальної бази, активізації навчальної та наукової роботи. Він поспішав жити. Проте, хоч і далеко не повністю, він зумів реалізувати себе і як дослідник-науковець, і як досвідчений педагог, побачив плоди своїх праць – книги та статті, що принесли йому славу далеко за межами Чернівецького державного медичного інституту, любов і шану численних учнів і колег. 11 жовтня 1997 року професор В.І. Проняєв трагічно загинув, повертаючись з службового відрядження по дорозі з Києва до Чернівців.

Зараз, оцінюючи все ретроспективно, слід зазначити, що Володимир Іванович був надзвичайно сильною, щирою, високоморальною особистістю, яка реалізувалась у різних іпостасях: видатний учений-морфолог, педагог, громадський діяч, батько, чоловік, надійний друг. В.І. Проняєв був уважним, добрим, проте і твердим у своїх вимогах до студентів і колег. Він належить до тих людей, хто, попри все, створив сам себе. Його життєвий шлях був досить складним, проте В.І. Проняєв самотужки вистояв і зумів реалізувати те, чим його обдарувала природа: художник, поет, музикант, науковець, педагог, організатор навчально-виховного процесу, знавець лікарських трав, нумізмат тощо. Пристрасть до книг Володимир Іванович проніс через все своє життя. Перебуваючи у відрядженнях, він обов’язково відвідував книжкові магазини і повертався додому з новими виданнями. За своє коротке, але яскраве

© Бойчук Т.М., Хмара Т.В., Слободян О.М., 2016

життя, книголюбом В.І. Проняєвим зібрана одна з найкращих серед приватних бібліотек у Чернівцях. Література, книги, статті, чужі та власні, були і залишались до кінця його життя найдорожчими, найголовнішими. В адміністративному корпусі ВДНЗ України “Буковинський державний медичний університет” відвідувачі звертають увагу на прекрасну копію картини, на якій хірург Юдін розповідає про результати першого переливання трупної крові. Проте мало хто знає, що ескіз цієї картини виконав саме В.І. Проняєв. Йому також належить ескіз емблеми навчального закладу.

В.І. Проняєв як у науці, так і у житті був людиною непересічною. Середнього зросту, з відкритим і привітним обличчям, сивим волоссям, карими очима, він упокорював своєю інтелігентністю, а також особливою доброзичливістю до кожного, з ким йому доводилось спілкуватись. Ця доброзичливість виявлялась в усьому, була відчутною навіть під час читання лекцій: в інтонації його голосу, спокійній манері викладу матеріалу. Кожну фразу він наділяв якоюсь одухотвореністю, що приковувало увагу слухачів, робило їх прихильниками його лекторської майстерності. На своїх лекціях В.І. Проняєв наголошував на необхідності детального вивчення як навчального, так і наукового матеріалу, який досліджуєш, а якщо маєш власну думку, доведи її аргументовано. Під час лекцій професора В.І. Проняєва студенти переконувалися в його науковій ерудиції, прагненні використати при викладанні питань структурної організації різних систем організму знань суміжних наук, починаючи з філософії, математики, фізики, фізіології, закінчуючи мікроскопічною анатомією, в його дивовижному розумінні завдань сучасної анатомії, науковому передбаченні та об’єктивному розумінні законів життя. Навколо нього завжди був натовп допитливих, духовно спраглих студентів. Його розуму, доброти і широкої душі вистачало на всіх.

Досить часто, у вечірню годину, коли співробітники морфологічного корпусу йшли після роботи додому, В.І. Проняєв заходив у лекційну залу і грав на піаніно. Музика давала його нахнення для майбутніх творчих злетів.

В.І. Проняєв завжди цікавився, записував і чудово пам’ятав епонімічні назви анатомічних структур. Видав “Словник епонімів топографо-анатомічних орієнтирів” та “Російсько-українсько-латинський словник загальнобіологічних термінів” (1996). Колеги-морфологи називали його “ходячою енциклопедією”.

В.І. Проняєв не боявся змінювати стандарти і переглядати стереотипи, був справжнім “генера-

тором” ідей, пропонував оригінальні підходи до, здавалося б, загально визнаних канонів, доводячи їх перевагу результатами своєї праці. З-під його пера вийшло близько 200 наукових робіт, 5 навчально-методичних посібників, 12 винаходів і 38 раціоналізаторських пропозицій. Як завідувач кафедри топографічної анатомії та оперативної хірургії В.І. Проняєв приділяв велике значення удосконаленню науково-педагогічного процесу. У 1995 році професором В.І. Проняєвим було організовано клінічну базу кафедри у медико-санітарному батальйоні, що істотно покращило процес опанування студентами практичних навичок, сприяло підвищенню кваліфікації військових хірургів. Такий симбіоз теоретичної кафедри та клініки був одним із перших в Україні. Під керівництвом професора В.І. Проняєва виконали кандидатські дисертації І.В. Догадіна, В.П. Унгурян, О.В. Цигикало.

Упродовж 1993-1997 рр. В.І. Проняєв працював за сумісництвом деканом медичного факультету. Його любили й шанували викладачі і студенти за щирість, безпосередність, талант науковця, педагога і керівника. Його авторитет серед колег і студентства був незаперечним. Він приворожував інтелігентністю, чемністю, пунктуальністю. Добрий, терплячий, чуйний, завжди спокійний, він умів переконливо просто і м’яко вказати на помилки інших людей. Та найбільше вражав він винятковою працьовитістю як науковець. Більшу частину робочого часу його можна було застати за письмовим столом, він працював над рукописами наукової і навчальної літератури, книгами, студентськими та аспірантськими роботами. Важко було уявити, як можна поєднувати таку величезну кількість справ і турбот: читання лекцій і ведення практичних занять та адміністративну роботу в якості декана медичного факультету, копітку роботи по створенню наукових монографій і статей, керівництво дисертантами, а також багато-багато іншого. Дотепер подібний режим його роботи залишається недосяжним. В.І. Проняєв по-дружньому, консультативно допомагав багатьом аспірантам і здобувачам у виборі теми дисертаційного дослідження, виконанні морфологічних досліджень, їх аналізі та узагальненні, формулюванні висновків роботи. Він любив скрупульозність і саме такого аналізу літературних джерел він чекав од нас. Він ніколи не схвалював поверховості, приблизності і всього, що з ним пов’язане, сам був ретельним і точним. А як наполегливо і старанно, професор В.І. Проняєв, використовуючи свої широкі наукові зв’язки, допомагав знайти опонентів при захисті дисертаційних робіт та організувати

захист. Без його допомоги не обходилися молоді й недосвідчені науковці.

За значний особистий внесок у розвиток охорони здоров'я, високу професійну майстерність у 1995 році Указом Президента України професору Проняєву В.І. присвоєно почесне звання "Заслужений працівник народної освіти України", а в 1996 році його обирають академіком АН вищої школи України (відділення фундаментальних проблем медицини).

Також слід відмітити, що В.І. Проняєв ніколи

не впадав у відчай, його очі завжди випромінювали лагідне тепло і душевну щедрість. Під час спілкування з професором В.І. Проняєвим завжди виникало бажання наслідувати його величезну працелюбність та працездатність, принциповість і високу вимогливість до себе та оточуючих, велику силу волі. Можна лише уявити, скільки б ще учнів Володимир Іванович міг зігріти променями своєї душі! Світла пам'ять про чудову людину, висококваліфікованого спеціаліста, вченого та педагога назавжди залишиться в серцях його рідних, колег та учнів.

Список використаної літератури

1. Ахтемійчук Ю.Т. "Я расплатился перед нею жизнью..." / Ю.Т. Ахтемійчук, Т.В. Хмара // *Клін. анатом. та оператив. хірург.* – 2011. – Т. 10, № 1. – С. 105-108. 2. Лютик М.Д. *Кафедра анатомії людини Буковинського державного медичного університету: Історичний нарис* / М.Д. Лютик, В.П. Пішак, С.М. Луканьова. – Чернівці: Букрек, 2009. – 212 с. 3. Макар Б.Г. *Історія кафедри анатомії людини БДМА* / Б.Г. Макар, М.М. Козуб, В.В. Кривецький [та ін.] // *Клін. анатом. та оперативн. хірург.* – 2003. – Т. 2, № 4. – С. 72-75. 4. Пішак В.П. *Проняєв Володимир Іванович (посвята пам'яті та 60-річчю від дня народження)* / В.П. Пішак, Ю.Т. Ахтемійчук. – Чернівці: БДМА, 2001. – 94 с. 5. Пішак В.П. *Професори Буковинського державного медичного університету (1944-2009)* / В.П. Пішак, Ю.Т. Ахтемійчук, О.І. Іващук. – Чернівці, 2009. – 174 с.

Надійшла 11.01.2016 р.